

Ի ՓԱՐՏԻՉ

Ի փարսիք օրուան հետաքրքրաշարժ գեղեցիկ մին է Պառնոս չորսի մէջ զբոսնել, որ արտասովոր կերպիւ թարթի գունաւոր մարի մը վճարմամբ ստացան Գործարարի հրապարակին և Ռիւ Ռուայեայ փողոցին անկիւնը գտնուող սքանչելի ապարանք մը, որ կեդրոնացած է Սէյրի տըլա Ռիւ Ռուայեայ կոչուած ագլուպոստական աւերակին: Այս ակումբը 18 ամիս մերկեց իւրեն անգամ ընդունելի զՊառնոս չորսի: Մեծ ծաղարկում չորսայն այս անարարացը շարունակ, և առաջին պատահականութեամբ նոյն իսկ ապարանքին տիրացաւ, ուր իբրեւ տանտէր կը մտնէ այժմ: Դրամով շատ վրէժներ կը լուծուին:

ՊՈԼԻՏԻԿԱԿԱՆՔ

Փարսիքան լրագիրը ոմանք դատական նախարար Պ. Թէվրէի մէջ կ'անակը կը հրատարակեն, որով աւ քարծիրը կը յայտնէ թէ պէտք չկայ նոր դատատան մը բանալու: Պառնոս չորսի քարտէսին կամ անոր մեզ սակցած գէմը:—Հանրային կարծեաց դատարանի վարչապետ ինքնով Գերա-դոյն Ատենի դատաւիճիկը, կ'առաջարկուի թիւնն այլ եւս հոգ չընէր Պառնոս չորսի կենաց մասին:

ԼՐՏԵՍՈՒՆԻՔ

Բանէ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Պերսիքի մանկամարդ կին մը ձերբակալուած է այդ ֆրանսական քաղաքին մէջ, մինչ քաղաքի մը ինչ ինչ գնադար թիւնն ներքին: Այսպէս հարկական քաղաքի ներքին և յատկապէս գտնուած են իւր քով, և ոստիկանութիւնը կը կարծէ թէ մեռած զգած է լրտեսուի մը, որ տեղեկութիւններ կը հաւաքէր Գերմանիոյ պատերազմական նախարարութեան հաշուոյն:

ԱԶԳԱՍԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Մարտիկոյ պատուարժան ազգայինք՝ որ կը փախաբերէ տեղւոյն հայրական մատուռն յանձնել ուսեւը և գործական կեցողականներ մը, և անցեալները Պարսիքաբարձն վարդապետաց ցանկ մը խնդրած էին, ընտրելու Արման Թեմի: Սակայն վարդապետ, որ Ամեն Խորինան Ս. Հօր ձեռնադրուած է և եւրոպիոյ և Պիլէնի մէջ առաջնորդական տեղապահութեան պաշտօն վարած է, Այս շարքով ուղեւորեցաւ ի Մարտիկոյ նախորդ Տ. Սակայ քահանայ թիւն: Երբեք վերադարձած չէ ի Կ. Պոլսի, կը յանձնէ ի Փարսիք պիտի երթայ հաստատուի և անդ գտնուող ազգայնաց կրօնական պիտիք պիտի անտա-կարար, թէև Պարսիքաբարձն այդպիսի պաշտօն մը յանձնուած չէ իրեն:

—Ի Մարտիկոյ այժմ իւր 12 հայ ընտանիք բնակեալ են, մեծ մասն՝ առաջնորդական աստիճան գտնուած և այլ գործովք զբաղեալ: (Փռն)

ՊԱՇՏՈՒՆԱԿԱՆ ԵՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

Տնտես. Թուրքիոյ Այն. Կեր. Վերաբերեալ Ռուսիոյ ի Ս. Խաչ եկեղեցւոյ մատու-կարարութեան եւեմիցի գտնուող հաշուեցոյցն՝ 1886 Յունի. 1 է 1889 Դեկտ. վերջ, ըստ օրին Տնտեսական Խորհրդոյ ներկայացուած և անոր յար և նման մէկ օրինակն եկեղեցւոյ բաղը կ'ախուծ է ի տես Քաղաքի:

Տնտես. Թուրքիոյ այսու պաշտօնա-կան ծանուցմամբ հրաւիր կը կարգույն լե-կայ Քաղաք Պատուարժան ազգայնոց որ նոյն հաշուեցոյցին վրայ՝ եթէ որ եւ է գիտողութիւն կամ ըրողք ունեն, թուա-կանէ մինչեւ 21 որ պայմանաւոր մէջ գրուող կերպիւ ներկայցանեն Տնտես. Խորհրդոյ:

Սոյն պայմանաւոր լրումն յետոյ՝ որ եւ ըրողք կամ գիտողութեան անը-տեսի պիտի մնայ: (ԿԿ)

24 սեպտ. 90

ԹԱՇՏԱՐԱՐՈՒՆԵԱՆ ԵՐԱՊԵՏ, Ազա-բան, Դիւղիքն և Կարապետ էֆեն-տիք, իրենց շնորհակալութիւնը կը յայտնեն ամեն անոնց որք ներկայ գտնուեցան իրենց որդեգրայ հօր Մեծ. Միշտ. ԴԱՆԻԷԼ, Էֆենտի ԹԱՇՏԱՐԱՐՈՒՆԵԱՆԻ յուղարկաւորութեան տիտեր հանգիստ, որ երկի կատարեցաւ ի Բերա Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյն մէջ, և այդ դառն սոյնն առկա իրենց վշտակցութիւնն յայտնեցին:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՈՒՆԱԿԱՆ ԵՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ
ԱՅՏԻՃԱՆՔ ԵՆ ՊԱՏՈՒՆԱԿԱՆՔ

Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին խորհրդ-ապական անուանեցաւ Թէվրէի պէյ, տնօրէն Բ. Դրան կայս. Ամէտի գիւ-նատան:

Քաղաքապետ անուանեցաւ Բըտ-ման պէյ, խորհրդականներին գոր-ծոց նախարարութեան:

Ներքին գործոց նախարարութեան խորհրդական անուանեցաւ Բէլիտ պէյ, օգնական տնօրէն Բ. Դրան կայս. Ամէտի գիւնատան:

Իւլայի երկրորդ աստիճան տնօ-րէն:

ցաւ Այստեղի նախնային արքունի կա-նաւոր տնօրէն Մէհմէտ Մէրէթ է-ֆէնտիք:

Սանիթի երկրորդ աստիճան՝ սառ-նարանի նորընտիր տնօրէն Հիտայի պէյ, որ ցարդ փոխարնորդար կը վարէր այդ պաշտօնը:

Սալիտի աստիճան և չորրորդ կար-գի Մէհմէտի պատուանշան տրուե-ցաւ Պեկրատի օսմանեան գետապա-տան երրորդ քարտուղար Թաթիլն պէյ:

Երկրորդ կարգի Մէհմէտի պատ-ուանշան տրուեցաւ Հուսէպարի Թըր-կական համալսարանին ուսուցիչ Պ. Շուարչէի:

Երկրորդ կարգի Շէֆապէ՝ Տիլիլի Բարինա Վամպէրի:
Չորրորդ կարգի Մէհմէտի՝ Պ. Բիւսթէմ Վամպէրի:

Ի ԿԱՅՍ. ՊԱՆՏ

Բարձր. Մեծ-Եպարքոսը շարաթ օ-րը կայս. պալատ գնաց և Վեհ. Սուլ-թանի ինչ ինչ հրամաններն ստանա-լէ յետոյ Բ. Դուռը դարձաւ:

—Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին նորըն-տիր խորհրդական Թէվրէի պէյ և Երեքին գործոց նախարարութեան Երեքին խորհրդական Բէլիտ պէյ շա-րաթ օրը կայս. պալատ գնացին և ի-րենց յանձնուած նոր պաշտօններուն համար շնորհակալութիւն յայտնեցին:
—Ստիկանութեան նախարար Նա-զմ պէյ շարաթ գիշեր կայս. պա-լատ հրաւիրեցաւ, ուր Ն. Վեհմու-թեան հարգողութեան կայս. ինչ ինչ հրամաններ:

ՌՈՒՄԻՆԻ ԳԱՇԱՅԱՐԱՐՈՒՆԵՐ

Ըստ տեղեկութեանց Սաքսի, տա-կանի որդուած չէ թէ Ռուսիոյ գա-հաժառանգ Նիքոլայ Մեծ-Դուռը երբ մայրաքաղաքս պիտի գայ:

ՄԱՐՏԻԿԱՆ ԴԱՄԱՐԱՐՈՒՄԸ

Մարտի 1-ին Սաքսի լրագիրը, բարձ-րագոյն հրամանաց հակառակ շարժած ըլլալով, անպարկուշ կերպիւ դադար-ման դատապարտուած է:

ՉԵՐԿԱՅԱՐԱՐՈՒՄ

Անցեալներն երկու անձինք ի Ռուսի-գարու փառատար խաչիկ Պետրոս-եան անուն երկտասարդին վրայ ըն-տրուած մը պարգած և յետոյ դայոյ-նով որ պայման էին գնալ, Ըստ տեղե-կութեանց Սաքսի, Ռուսիկանութեան նախարարութեան կողմէ ձեռք առնե-ւած միջոցներ շնորհիւ այդ երկու անձներէ մին ձերբազարուած է և միւսն ալ կը փնտռուի:

ԱԶԳԱՍԻՆ ԵՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

Պալատ Ազատութեան Մատուկի նորընտիր տնօրէն Էֆենտի պէյ, որ, ինչպէս արդէն ծանուցեց, Սուլթա-նիկատէ Սուլթանի մէջ իր պաշտօնա-կութեամբ անոր յարգը անուանուած էր, շարաթ օրն իր պաշտօնատեղին գնաց և հոն, ինքնակալութեան առե-տրական տնօրէն Իսմայիլ պէյ, կա-տարուեցաւ պաշտօնի փոխանցման գործողութիւնն: Իսմայիլ պէյ պարա-դային յարմար քանակութիւններ մը ըրաւ գրուատալից յօսքերով յիշելով այն չանքերն որք իր լիւրտ Ստուտի-գործերը կանուաւոր ընթացքի մը մէջ պահելու համար, և այս առթիւ բա-րեմայութիւններ ըրաւ վասն կենաց և բարօրութեան Վեհ. Սուլթանի, Յետոյ, Իսմայիլ պէյ՝ նորընտիր տն-օրէնի ներկայացուց գնահատեալ փա-րապետէ Վեհմ. Ռուսիկանէ Էֆեն-տիքին որ այդ Մատուկի հաստատու-թեան օրէն ի վեր մեծամեծ ծառա-յութիւններ մատուցած է իւր հաւա-տարիք ու բարեք պաշտօնավարու-թեամբ, ինչպէս նաեւ Մատուկին միւս բոլոր պաշտօնատարները:

ՆՈՐ ԳԱՇԱՅԱՐԱՐՈՒՆԵՐ

Ինչպէս որ կ'երեւին այս աւուր պաշտօնաբարձութեան ցուցակէն, ներքին գործոց նախարարութեան խորհրդական Բըտման պէյ Բարաքա-պետ անուանուած է:

Ն. Վեհմութեան երկի կայս. պա-լատ գնաց և իւր նոր պաշտօնին հա-մար շնորհակալութիւն ու երախտա-գիտութիւն մատուցանել յետոյ Բա-րաքապետութեան պաշտօնատեղը գնաց և իւր պաշտօնի ղուին անցաւ:
Բըտման պէյ անմիջապէս հեռա-դրաւ հրահանգ ուղղեց թաղապետա-կան շրջանակաց բոլոր տնօրէններուն պատուիրակով որ յետ այսօրին ձեռ աշխարհութեամբ ի գործ գնեն իրենց պաշտօնը և յարելով որ հակառա-կը գործողք խտաւ պատասխանատու պիտի բռնուին:

Բարաքապետ Բըտման պէյ, Ռուսի-կանութեան նախարար Նազմ պէյ և Բարաքապետութեան ժողովոյ նախ-գահ ԱՇՏԵՄ փաշա երկի Բարաքապե-տութեան պաշտօնատան մէջ խորհրդ-ապետութիւններ կատարեցին ինչ ինչ խնդրոց վրայ:

ՌՈՒՄԻՆԻ ՊԱՏՈՒՆԱԿԱՆՔ

Լ. Հէւրէ կը ծանուցանէ թէ Ռու-նաց պարտաբարձրանի գործակատար Սեպարաթի Էֆենտի Եօանիտեան հինգ-հարիւր օրը կ'ախարկան Դիւստիտեան հրաւիրուել է ուր յանուն Վեհ. Սուլ-թանի գեկոյց մը երկր է նմա՝ Պատ-րիարքարանին հարգողութեամբ համար:
—Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին մէջ կը կար-գանք թէ Ռուսաց Պատրիարքարանի Սինոդն ու Բարաքապետ ժողովը չա-րաթ օրն ի նիստ գումարուելով խոր-հրդակցութիւններ կատարել են Բ. Դրան կողմէ կարծիքներ գեկոյց-ներու վրայ՝ նոյն լրագիրը կ'իմանայ թէ այդ բերանցող գեկոյցները չորս-հինգ օրէն գրաւոր կերպիւ եւ պաշ-տանապէս պիտի հարգողութեան Ռուսաց Պատրիարքարանին:

ՌՈՒՄԻՆԻ ԴԱՄԱՐԱՐՈՒՆԵՐ

Ռուսական գետապան Պ. Նէլիտով շարաթ օրը իւր առաջին թերթմանին հետ Բ. Դուռը գնաց և տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ Եպարքոսի հետ:

Պ. Նէլիտով այսօր վարդ Վեհ. Սուլ-թանին ներկայանալու պատիւը պիտի ունենայ:

ՏԻՐԵԼԻՆԻ ԴԱՄԱՐԱՐՈՒՄԸ

Տիրեւոսէ գեր-ծովական ուրբաթ օրը Վեհ. Սուլթանին ներկայացած պահուել իւր հրաժեշտի ողորմա-տոյց, շնորհակալութիւն յայտնելով իրեն կողմ պատիւներուն ու սիրալիք ընդունելութեանց համար Ն. Վեհա-փառութեան այս առթիւ եւս մա-նաւոր մեծարանքներ ըրաւ Քրանապե-տի գեր-ծովականին:

Շարաթ գիշեր Մոլդաւիայի նախարա-րութեան պաշտօնատան մէջ շքեղ հացիկոյցով մը տնուեցաւ ի պատիւ Տիրեւոսէ գեր-ծովականին եւ իւր հետեւորդաց: Այս առթիւ պաշտ-ոնատունը լուսադարձուած էր շքեղա-պէս:

Դեր-ծովական, հետեւորդք և ֆրան-սական գետապան ու առաջին թերթ-մանը ժամ մէկին մօտ թերթմանէ գնա-ցին Բեքէլ չորեքմայրիկով:

Յրանապի հիւրերն երբ Մոլդաւի-գործոց պաշտօնատան քաղաքին երան, ծովային զինուորաց գումարտակ մը բաժնի կեցած էր եւ օսմանեան զրա-հաւորաց նաւատիր կայմերուն վրայ երկուք ըստեղի կեցան: Քարապետ վը-րայ գտնուող զինուորական նուագա-նուագ խումբն ալ ֆրանսական ազգա-յին երգը նուագեց:

Մոլդաւիայի նախարար, օսմանեան զը-րահանգեց ընդհանուր հրամանատար ու կայս. աւագ թիմնապահ Հաւան-Հիւսին փաշա, արարողային Միշտի փաշա, որ Վեհ. Սուլթանին կողմէ յատկապէս ղրկուած էր, և այլ բարձ-րաստիճան պաշտօնատար Մոլդաւի-այի նախարարութեան պաշտօնատան մէջ խորհրդակցող պատիւներով ընդու-նեցին Յրանապի գեր-ծովական ու հետեւորդները: Բարաքա ժամեւ տե-սակցութիւններ մը յետոյ ժամ մէկին սկսաւ սեղանը, որ քառասուն հոգւոյ համար պատրաստուած էր:

Հացիկոյցով պահուել զինուորական նուագաւորաց խումբը գերեզիկ կը-տարներ նուագեց և օսմանեան զրա-հաւորք հրախարութիւններ կատարե-ցին:

Սեղանն աւարտեցաւ ժամ երեքին և ֆրանսացի հիւրերը պահ մը հան-գրտանելէ յետոյ Թարապետ վերա-դարձան:

Երկի առաւուս Վեհ. Սուլթանին կողմէ արարողային Միշտի փաշա և այլ բարձրաստիճան պաշտօնատարք Թարապետ ֆրանսական գետապա-տուրք գնացին և հոն ողորմով մադ-թերով ֆրանսացի հիւրերուն, հարգող-գեցին նաեւ Ն. Վեհափառութեան կայս-րաբանները: Դեր-ծովական կրկին անգամ շնորհակալութիւն յայտնեց իրեն կողմ սիրալիք ընդունելութեանց համար:

Տիրեւոսէ գեր-ծովական և իւր հետեւորդք երկի առաւուս ժամ 1/2-ին Պէշեւա ուղեւորեցան Յո-գլէն ու Վե-րս-մարտանալով:

Յրանապի հիւրերուն ուղեկցեցան ֆրանսական գետապան Մոնթէպիլլը կոմ-ար, կոմսէհին և կայս. թիմնապահ Իղլէթ փաշա, որք մինչեւ Պէշեւա պիտի երթան և յետոյ մայրաքաղաքս պիտի վերադառնան գետապանատան պահակ Բեքէլ չորեքմայրիկով:

ՇԻՐԵԼԻՆԻ ԽՈՐԵՐՈՒՆԵՐ

Շարաթ օրը Առեւտրական և Հան-րոգում շինութեանց նախարարու-թեան մէջ տեղի ունեցաւ Շիրեւիթի Խորհրդի բաժնետէտաց ժողովը ընդ-նախադրական նախարար Վեհմ. Բարիկ փաշայի, ներքին էֆենտի Եփենտի և կայս. անձնական Գան-ձու նախարար Վեհմ. Յալիք փաշա և Բեքէլ Վեհմ. Հալիք փաշայի:
Սոյն նստին մէջ Շիրեւիթի տարե-կան հաշիւները քննուեցան և որոշ-ուեցաւ 15 օրէն վերադառնալ ի նիստ գու-մարի:

Ի Բ. ԴՈՒՐԻՆ

Երկի երեկուն ժամ 9/11-ին Վեհ. Սուլ-թանի սենեկապետ Սեփի պէյ Բ. Դու-ռը գնաց և Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հարգողաց Վեհ. Սուլթանին հրաման-ներն ինչ կերպով խնդրող վրայ:
—Նախարարաց Խորհուրդն երեկ իւր տվորական նիստը կազմելով խոր-հրդակցութիւններ կատարեց ինչ ինչ կարեւոր խնդրոց վրայ:

Երմուսկան նախարար Վեհմ. Յա-լիք փաշա կարեւոր գործերով զրա-դած ըլլալով չ'ընցաւ ներկայ գտնուել նախարարաց Խորհրդոյ երեկ նստին: Նախարարաց Խորհուրդն յետոյ Գարձը. Մեծ-Եպարքոսն ու Արտաքին գործոց Վեհմ. նախարարը խորհրդակ-ցութիւն մը ունեցան:

—Պերլին օսմանեան գետապան Թէվ-ֆիդ փաշա շարաթ օրը Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին ու Արտաքին գործոց Վեհմ. նախարարին հետ:

Թէվֆիդ փաշա ի մօտոյ իւր պաշ-տօնատեղին պիտի ուղեւորի:
—Ռուսական գետապանը շարաթ օրը Բ. Դուռը գնաց և տեսակցեցաւ Արտաքին գործոց Վեհմ. նախարարին և խորհրդական Վեհմ. Յարութիւն փաշայի հետ:

ՄԻՇԵԼ ԷՖԵՆԴԻ ՊԵՇԵՎԱՐԻՆ

Անցեալները ծանուցած էինք թէ Միշեւի էֆենտի Պեշեւան Տնօրդու տ չինութեանց նախարարութեան ար-տօնարի ստացած է չորսաշխարհա-նմանքներ մը գիւտին համար, Վափո-րի չիլ հոսանքներն ի կիր արկանելու և անոնց շարժիչ ոյժը՝ ճարտարա-նմանքութեանց գործածելու նպա-տակաւ: Միշեւի էֆենտի Տնտեսական Վեհ-րամ պէյին յանձնած է յարաբերու-թեան մօտեց ամեն անոնց հետ որք կ'ուզեն գործարաններ, չափացներ և այլն կառուցանել, օգտուելով այս դիւտին որ ամեն կերպով նպաստու-որ է փառաւանդութեան:

Այժմ կ'իմանանք թէ, Վահրամ պէյին առաջարկութեամբ, այդ դի-ւտին յատկապէս մեր և արտօնողիքը կայսերական պալատան սենեկապետ-ներէն միոյն միջոցաւ Վեհ. Սուլթա-նին մատուցուելով, Ն. Վեհափառու-թեան բարձր գոհունակութեան ար-ժանացած են, և Վեհ. Սուլթանն զգաւորեցաւ շարաթով շնորհած է հնարքին, միանգամայն հրամայելով որ այդպիսի իւր արտօնութիւն զարգացմա-նը՝ նորանոր դիւտերու զարգելով:

Հայ ճարտարապետին այս յայտ-նութիւնը պատիւ կը բերէ այն երկրին ու ազգին որուն կը վերաբերի:

ՄԵՐՈՒՄԱՐԱՐՈՒՆԵՐ ԶԱՆԻՄԵՆԵՐ

Ըստ տեղեկութեանց Միշեւի էֆեն-տի, իրական նախարարութիւնը հրահանգ-ողը լիով ամեն կողմ հարգող և կ'այս-Իրատէ մը որուն համաձայն, իւրով և ոչ իւրով մը որ լարժարանաց մէջ կատար-ուած արդարակարգութեանց պա-հուել ներկայացուած թատերախաղերն անմիջապէս քննուեցան կողմէ ար-տօնատեղան բանախօսութեանց հետ և առաջ իրականութեան փառութեանց ցոյց տրուելու և վաւերացուելու: Նախարարու-թիւնը ծանուցած է որ յետ այսօրին և ոչ մէկ լարժարան մէջ անմիջապէս ռա-նախօսութիւնը չ'ըլլան և արգելու ինչպէս բանախօսութիւններն որք կայս. կա-ռավարութեան շահուել և հանրային բարօրութեան հակառակ նիւթեր կը պարունակեն:

ԴԱՏԱՐՈՒ ՓՈԽՈՒՄԻՆԵՐԱՆ
ԱՆԵՐՈՒՄԻՆԵՐ

Դատական նախարարութիւնը հրա-հանգ ուղղելով բոլոր ընդհանուր դա-տարաբան ծանոց թէ դատերու փա-խարդութեանց աղերարգրութեան հա-մար վճարակն ատենին կողմէ երբ ընդհանուր դատարաններն բացա-րութիւն ուղեւոր, ընդհանուր դատա-խաղը պահանջուած պայմանաւորին մէջ զրկեն այդ բացաւորութիւններն և եթէ հարկ տեսնուի տեղեկութիւն տրուի դատի տեսնուելու, որպէս զի յետաձգմանց եւ բողոքանաց առիթ չ'առնուի:

ԱՌՈՂՁԱՊԱՆԵՐ ԼՈՒՐԵՐ

Հայպէն սեպ

